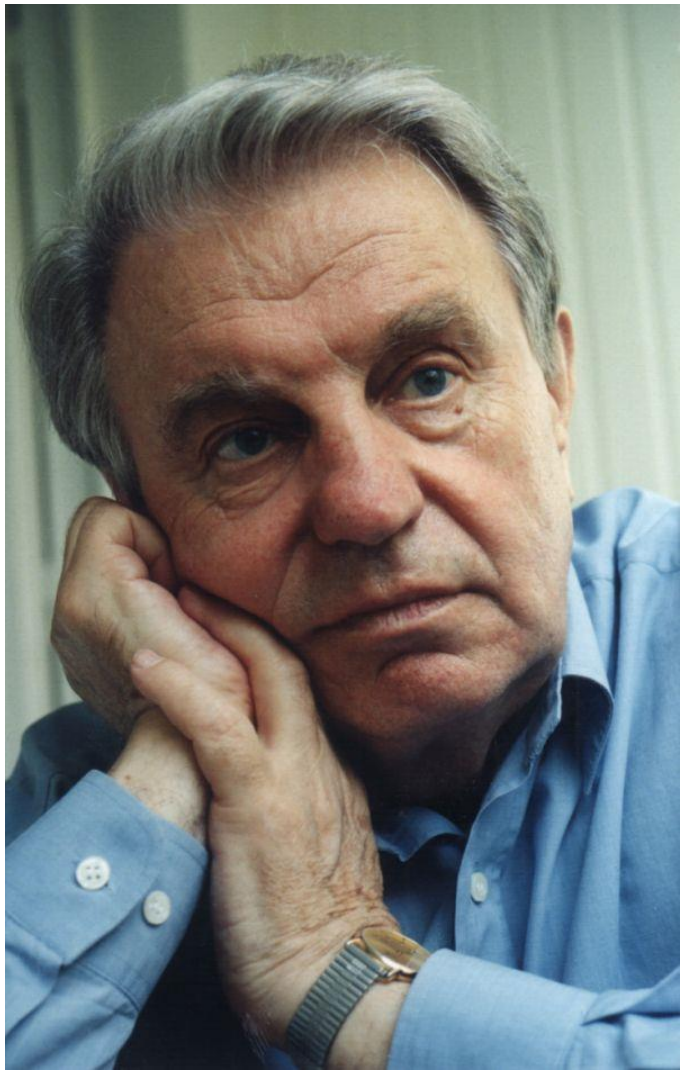

(1930 kovo 10 – 2011 vasario 16)

Iš ciklo „Lietuvių rašytojai“

Justino Marcinkevičiaus Žemė

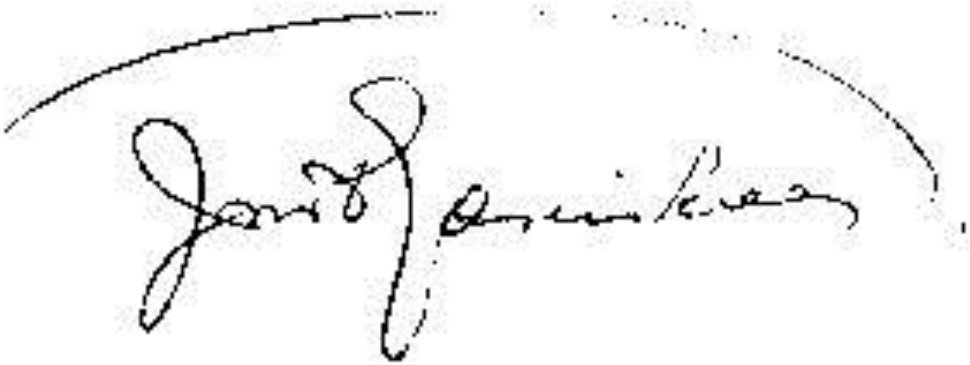

Skirta lietuvių poeto ir dramaturgo 85-osioms gimimo metinėms

Parengė: Šilutės F. Bajoraičio viešosios bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vyr. bibliotekininkė Daiva Jucikaitė, 2015.

BIOGRAFIJA

Gimė 1930 m. kovo 10 d. Važatkiemyje (Prienų valsčius) Motiejaus Marcinkevičiaus ir Ievos Kvainauskaitės šeimoje. Lankė Alksniakiemio pradžios mokyklą, 1942–1949 m. mokėsi Prienų „Žiburio“ gimnazijoje. 1949–1954 m. Vilniaus universiteto Istorijos ir filologijos fakultete studijavo lietuvių kalbos ir literatūros specialybę.

1953–1957m. žurnalo „Genys“ atsakingasis sekretorius. 1957–1959 m. žurnalo „Pergalė“ atsakingasis sekretorius. 1959–1960m. LSSR rašytojų sąjungos valdybos sekretorius, 1960–1965 m. pirmininko pavaduotojas. Nuo 1965 m. rašytojas profesionalas.

Nuo 1955 m. LSSR rašytojų sąjungos narys.1961–1963 m. kandidatas į LKP CK narius. Nuo1985 m. LSSR AT deputatas. Daugelio komisijų, komitetų, tarybų, organizacijų narys. Sąjūdžio Iniciatyvinės grupės narys. Nuo 1990 m. Lietuvos mokslų akademijos (LMA) tikrasis narys.

Mirė 2011 m. vasario 16 d. Vilniuje.
Palaidotas Antakalnio kapinėse.

Just. Marcinkevičius su žmona Genovaite

Lietuvos poetas, dramaturgas, vertėjas,
Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys,
kultūros ir visuomenės veikėjas

„Justino Marcinkevičiaus kūrybos esmė – būti su žmonėmis, žmonių gyvenime, su tauta, tautos gyvenime, kad tauta būtų tavyje, o tu – tautoje.
Jis tai darė ne išpuoštais tonais, bet paprastais dalykais: prisiliesdamas prie žolės, paglostydamas artimą“.

Viktorija Daujotytė

Justinas Marcinkevičius

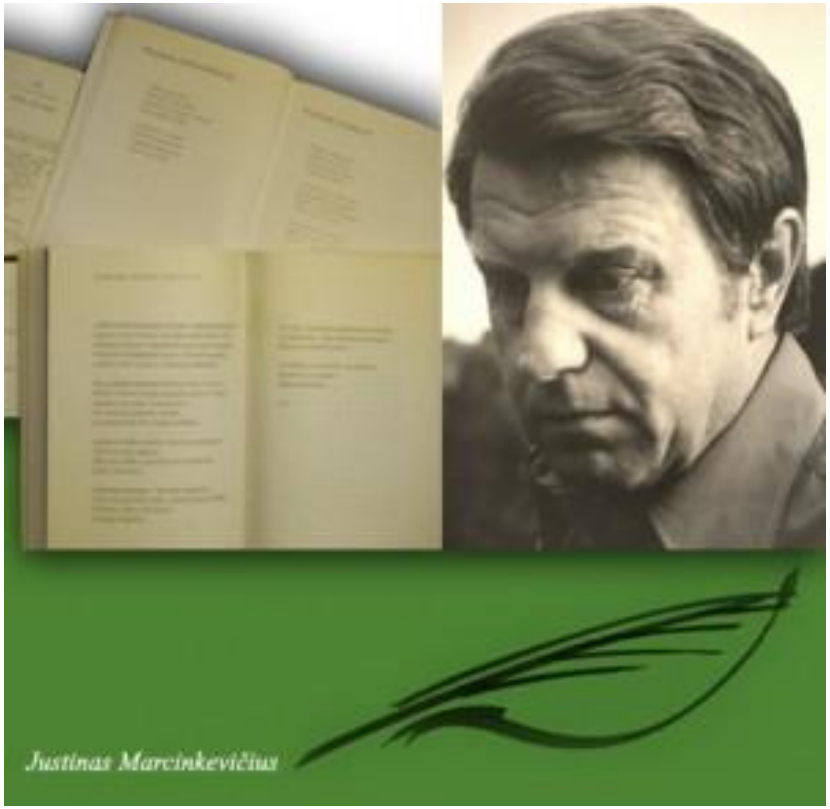

„KNYGA – tai savo gyvybės ir savo teisumo deklaravimas.

Ji kyla iš mūsų istorijos ir mūsų kalbos, iš papročių ir tikėjimų, iš krikščioniškosios tradicijos.

Esame savo knygos namai, ir nuo mūsų priklauso, kur ją padėsime: į kampą numesim ar užstalėje garbingai pasodinsim“.

„Būtent raštas, t. y. KNYGA sukūrė tautą ir žmogų tautoje, ji kuo aktyviausiai dalyvavo ir dalyvauja kuriant valstybę ir įtvirtinant demokratiją joje“.

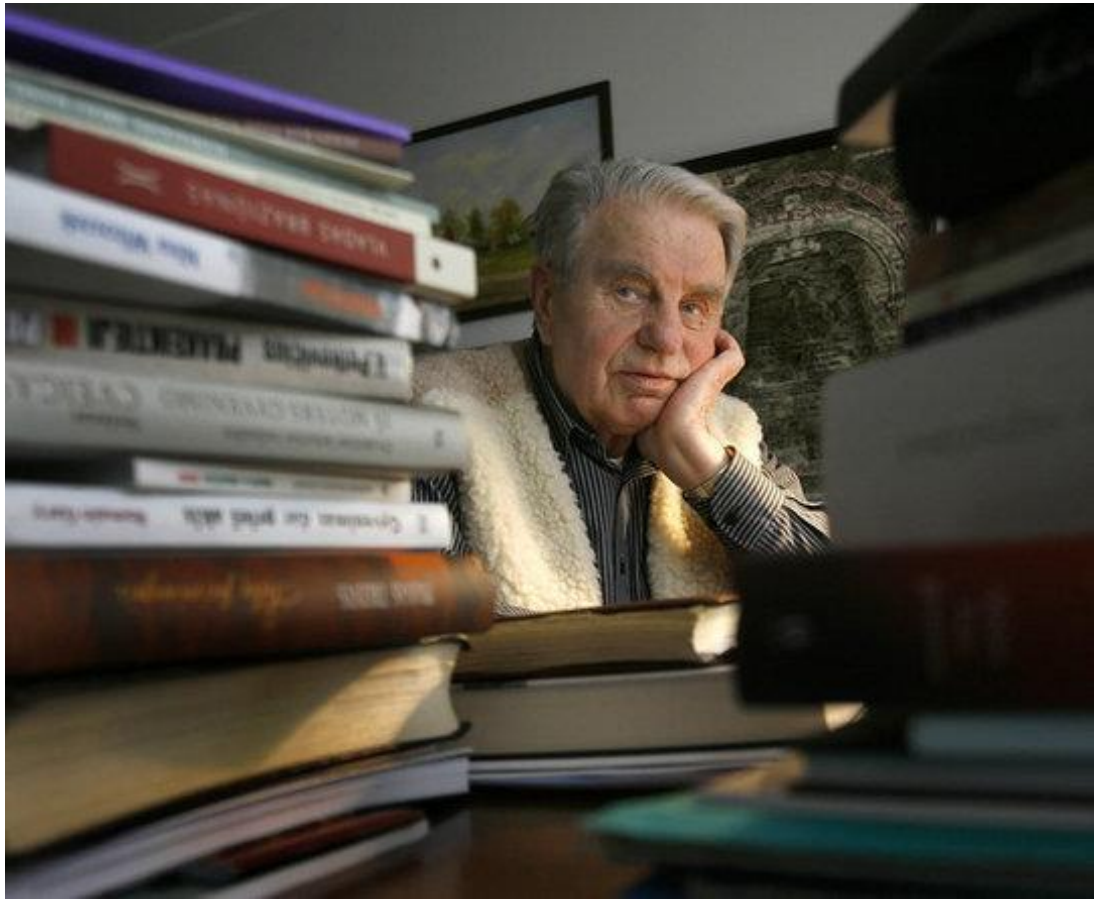

„Sunku ištarti ką nors naujo apie **KNYGOS** vietą žmogaus gyvenime - šia tema jau, regis, viskas iškalbėta.

Galėčiau pasakyti tik tiek, kad **KNYGA**, niekam nematant ir nežinant, dalyvauja visuose sąjūdžiuose ir pertvarkose.

Dar daugiau - ji rengia juos.
Per mus rengia.
Kartais tam prireikia ne vienos skaitytojų kartos“.

"Kada nors knygos atėjimas pas žmogų bus prilygintas dieviškosios ugnies pagrobimui – nes kuo gi mes ginamės nuo tamsos ir smurto žvėrių, jei ne knyga, kuo šildom sugrubusią sielą, kieno, jei ne knygos šviesa mus vedė ir veda pasaulio ir pačių širdies labirintais".

Justinas Marcinkevičius

Justinas Marcinkevičius

Tai gražiai mane augino
Laukas, kelias, pieva, upė,
Tai gražiai už rankos vedė
Vasaros diena ilga.
Tai gražiai lingavo girios,
Uogų ir gegučių pilnos,
Tai gražiai saulutė leidos,
Atilsėlį nešdama.
Tai gražiai skambėjo žodžiai:
Laukas, pieva, kelias, upė.
Tai gražiai iš jų išaugo
Vienas žodis – LIETUVA!

Mėginsime sudėti pirmą žodį.
Klausykitės gerai... Širdim klausykit!
Kai tarsit šitą žodį, tai ant lūpų
Pajusite medaus ir kraujo skonį,
Išgirsit volungę prieš lietų šaukiant,
Užuosit šieno ir liepynų kvapą.

„Jis išmokė tautą skanduoti “Lie-tu-va”

Bronius Genzelis

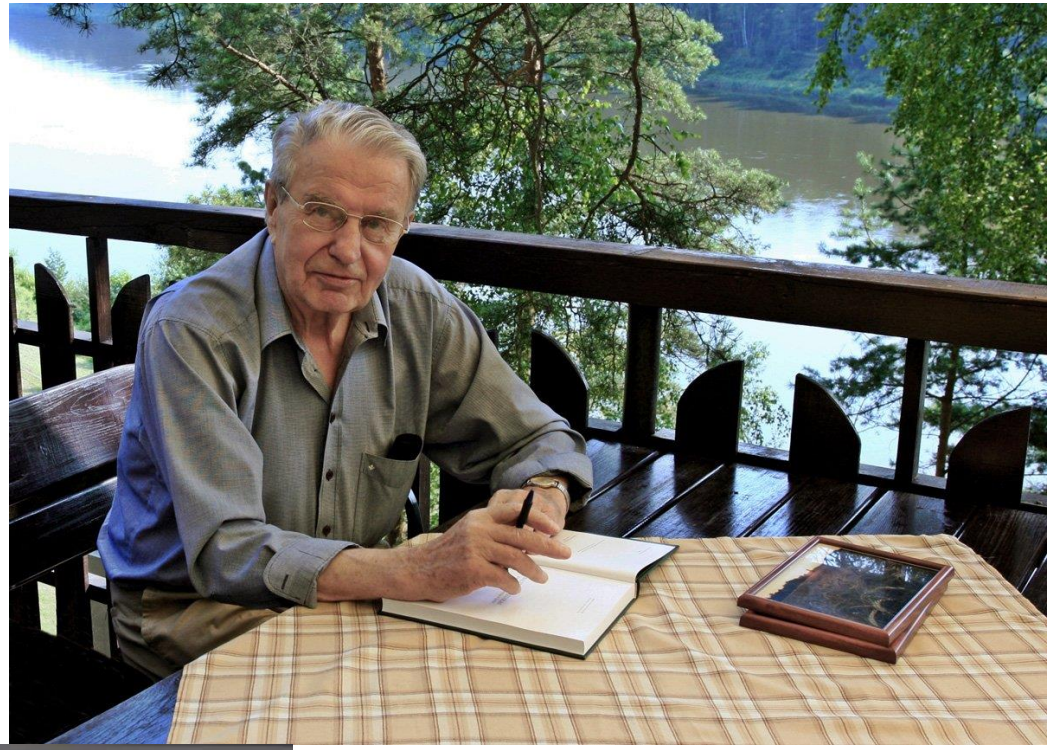

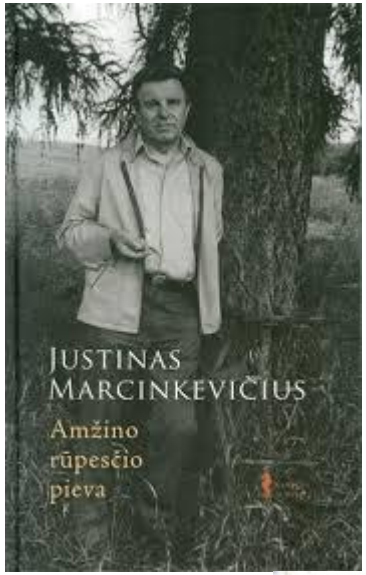
JUSTINAS
MARCINKEVIČIUS
Amžino
rūpesčio
pieva

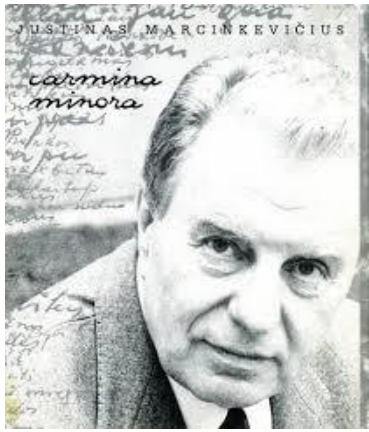
JUSTINAS MARCINKEVIČIUS
carmina
minora

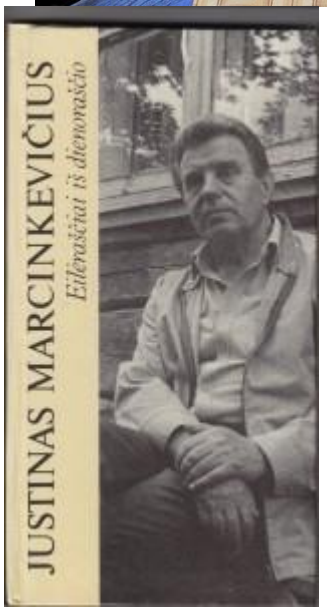
JUSTINAS MARCINKEVIČIUS
Eilėraščiai iš dienoraščio

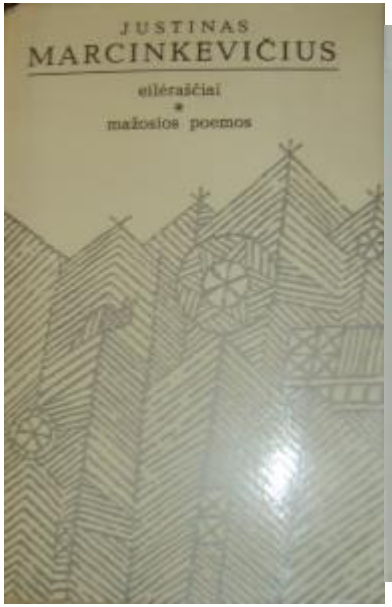
JUSTINAS
MARCINKEVIČIUS
eilėraščiai
•
mažosios poemos

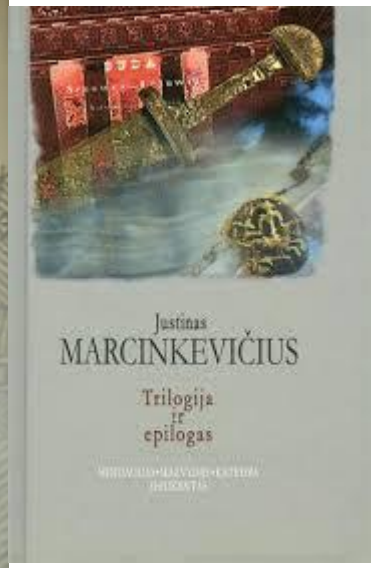
Justinas
MARCINKEVIČIUS
Trilogija
ir
epilogas

Justinas
Marcinkevičius
Už gyvus ir
MIRUSIUS

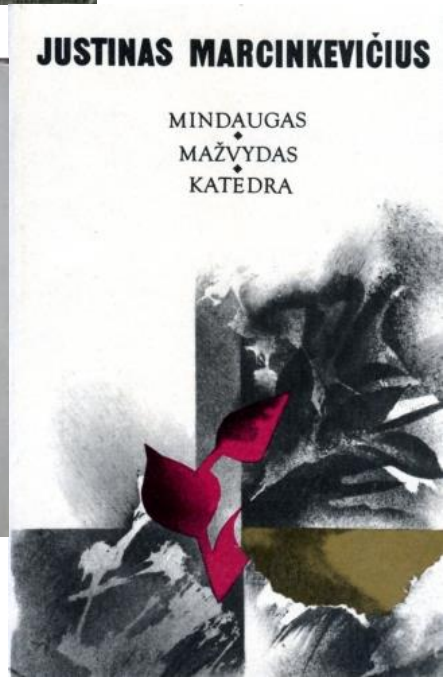
JUSTINAS MARCINKEVIČIUS
MINDAUGAS
•
MAŽVYDAS
•
KATEDRA

Įvertinimai

1957 m. LSSR valstybinė premija, už poemą „Dvidešimtas pavasaris“
1965 m. „Poezijos pavasario“ laureatas
1969 m. LSSR valstybinė premija, už dramą-poemą „Mindaugas“
1975 m. LSSR nusipelnęs meno veikėjas
1978 m. LSSR liaudies poetas
1993 m. DLK Gedimino 3 laipsnio ordinas
1997 m. DLK Gedimino 1 laipsnio ordinas
1998 m. Johano Gotfrydo Herderio premija
2000 m. Literatūrinė „Varpų“ premija
2000 m. Lietuvos nepriklausomybės medalis
2001 m. Nacionalinė kultūros ir meno premija
2002 m. gegužės 16 d. Prienų garbės pilietis
2002 m. lapkričio mėn. Vilniaus miesto garbės pilietis
2003 m. Vytauto Didžiojo ordino Didysis kryžius
2005 m. Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos apdovanojimas
2005 m. Baltijos Asamblėjos tarptautinė literatūros premija
2008 m. Nacionalinė pažangos premija
2009 m. Vilniaus mero premija
2009 m. Literatūrinė Vaižganto premija

2003 m. įteiktas Vytauto Didžiojo ordino Didysis kryžius

2008 m. įteikta Nacionalinė pažangos premija

už svarų indėlį į lietuvių poetinę kultūrą ir tautos tapatybės stiprinimą

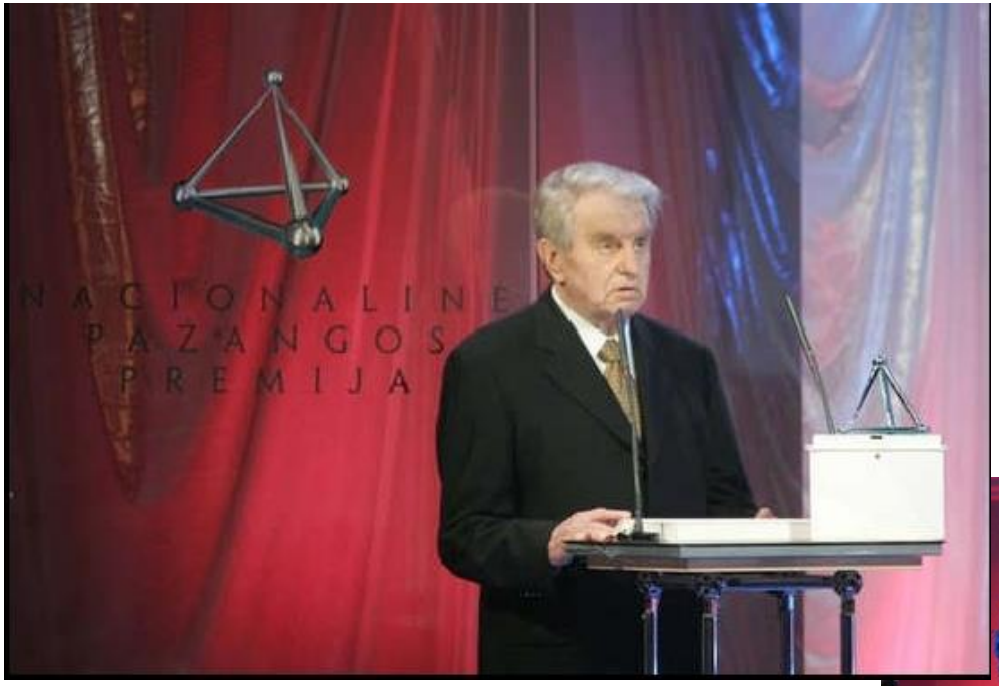

NACIONALINĖ
PAŽANGOS
PREMIJA

2005 m. įteikta Baltijos Asamblėjos tarptautinė literatūros premija

už eilėraščių rinkinius ir estų tautosakinio epo „Kalevipoegas“ („Kalevo sūnus“) vertimą į lietuvių kalbą

BALTI ASSAMBLEE
BALTIJAS ASAMBLEJA
BALTIJOS ASAMBLEJA

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis

IŠ MEILĖS KILO SĄJŪDIS

„Iš meilės dar gyvam savo kraštui, jo istorijai ir kultūrai, iš meilės kalbai, teisybei ir teisingumui.

O svarbiausia - ***iš meilės žmogaus laisvei.*** Gal tik retas mūsų tada suvokė, kad laisvė - tai darbas, nuolatinis, alinantis darbas, deginanti kūryba, našta, pareiga ir įsipareigojimas“.

Justinas Marcinkevičius

Just. Marcinkevičius kalba Sąjūdžio mitinge Vilniaus Vingio parke

1989 metų birželio 11-ąją.

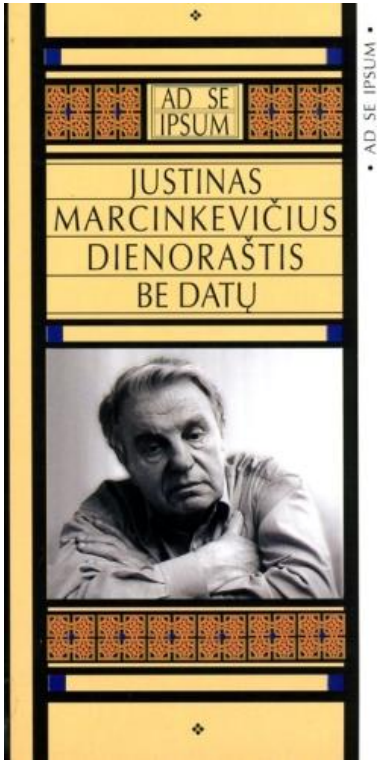
AD SE IPSUM
JUSTINAS MARCINKEVIČIUS
DIENORAŠTIS BE DATŲ
• AD SE IPSUM •

Valentinas
Sventickas
apie
Justiną
Marcinkevičių

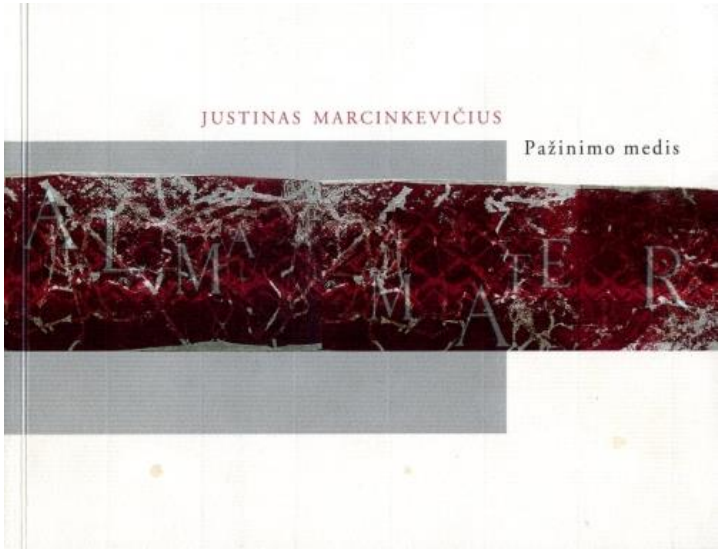
JUSTINAS MARCINKEVIČIUS
Pažinimo medis
ALMA MATER

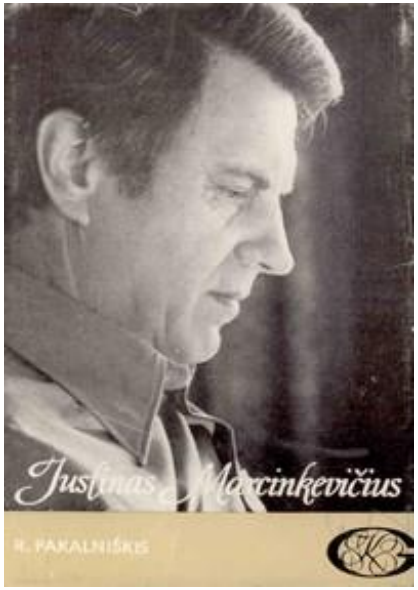
Justinas Marcinkevičius
R. PAKALNIŠKIS

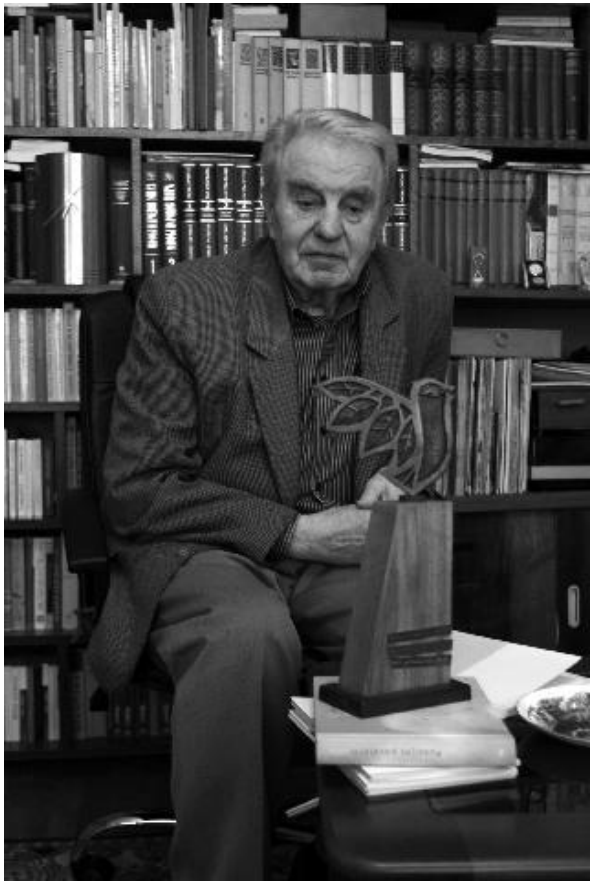

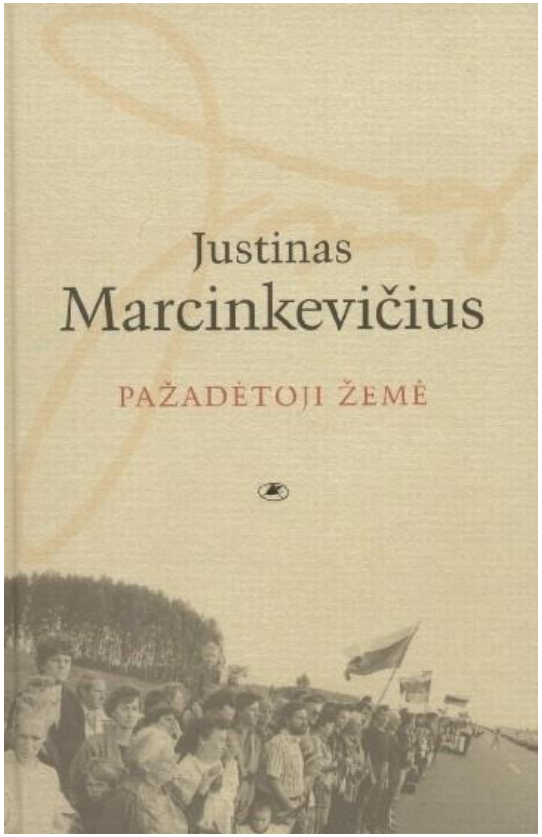

„Žmogaus gyvenimas vertingiausias tada, kai jis įprasminamas tautoje, kai jis susiejamas su jos darbais ir žygiais, su jos siekiais ir viltimis. Dabartyje ir ateityje“.

Justinas Marcinkevičius

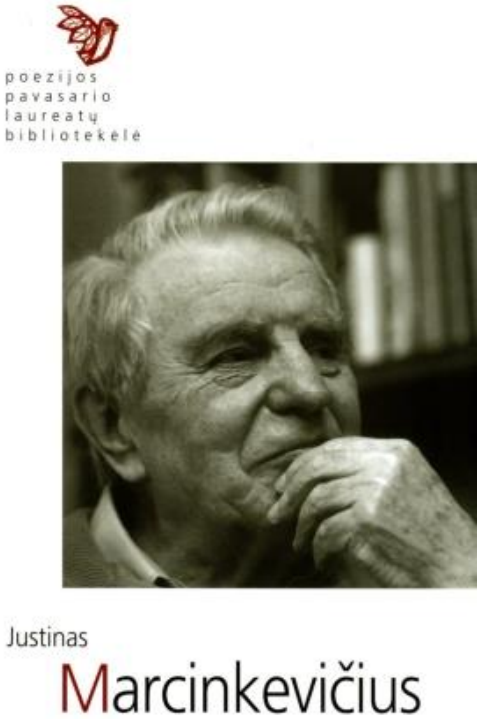

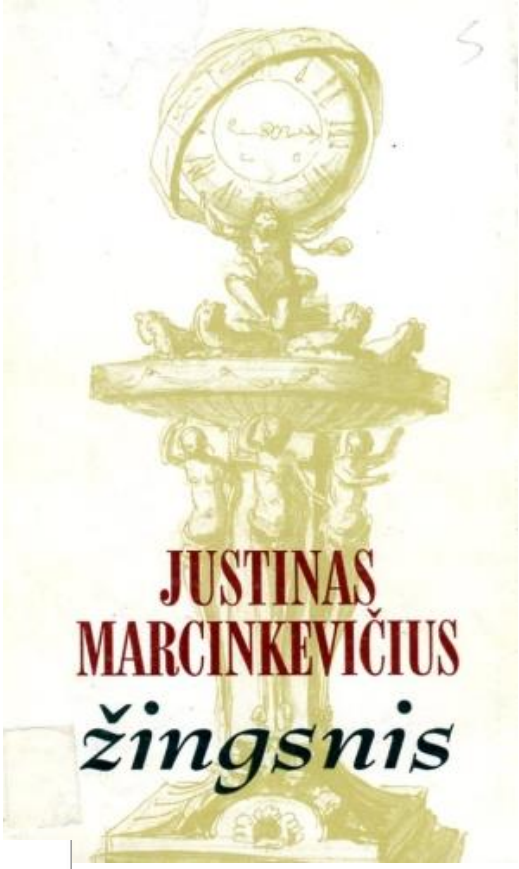

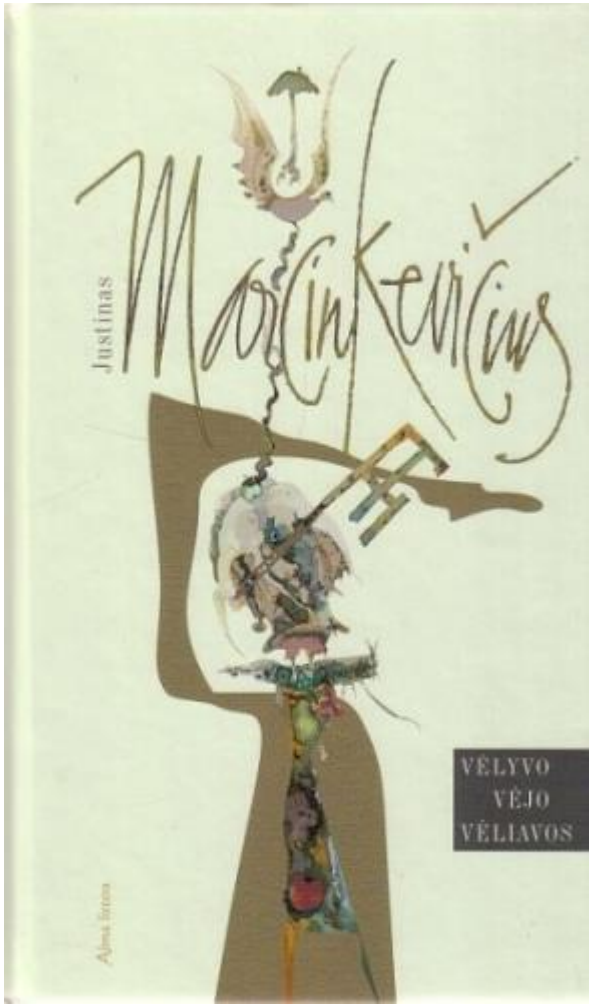

KALBA, kuria kalbam ir kuria didžiuojamės, yra mūsų kalba.

Joje užtenka žodžių meilei ir neapykantai, džiaugsmui ir liūdesiui.

Ji niekam negraso, ji nieko neatstumia. Kaip ir visos, ji nori gyventi.

„Lietuva taip atidžiai klausosi jūsų žodžių, juoko, tylos ir susikaupimo, užtat ji, šita žemė, taip nori atsiverti jums visu savo motiniškumu gerumu, prisiglausti prie jūsų ir išverkti išraudoti visą patirtą skausmą, pažeminimą, visus tragiškus savo netekimus.
Žiūrėkite į Lietuvos akis, vėl sklidinas vilties, tikėjimo, meilės ir pasiryžimo. Žiūrėkite ilgai ir kantriai, kad visi kartu galėtumėm ištarti: kas daug kentėjo, tam bus daug atleista“.

Justinas Marcinkevičius

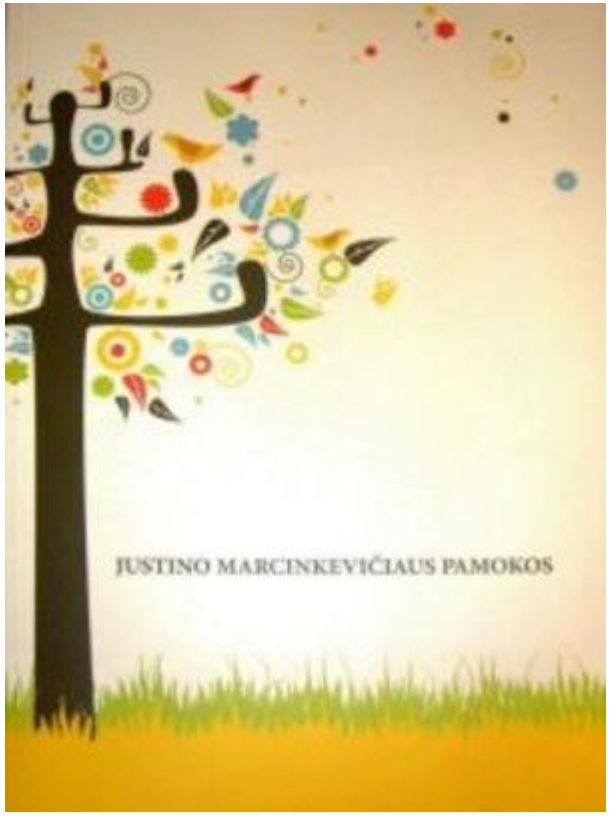

„Tėviškėje prasideda žmogus, čia jis gauna viską, be ko negalėtų žmogumi būti: kūną, dvasią, kalbą, moralę, žemę ir dangų...
Nebepajėgčiau išvardinti visų, palikusių didesnius ar mažesnius pėdsakus mano vaikystėje. Matyt, tektų vardinti ne vien žmones, bet ir medžius, ir paukščius, ir kalnelį už gryčios, ir jau išdžiūvusią Skriodę, ir darbus, kuriuos dirbau, ir dainas, kurias dainavau...
Žiūri į visus juos ir galvoji: kokia aukšta čia žemė ir kokie dideli žmonės, kurie ją laiko!
Rodos, regi jų mintis, jų tikėjimą ir įkvėpimą – kaip kokį girios tankumyną, iš Lietuvos nepriklausomybės kylantį“.

Justinas Marcinkevičius

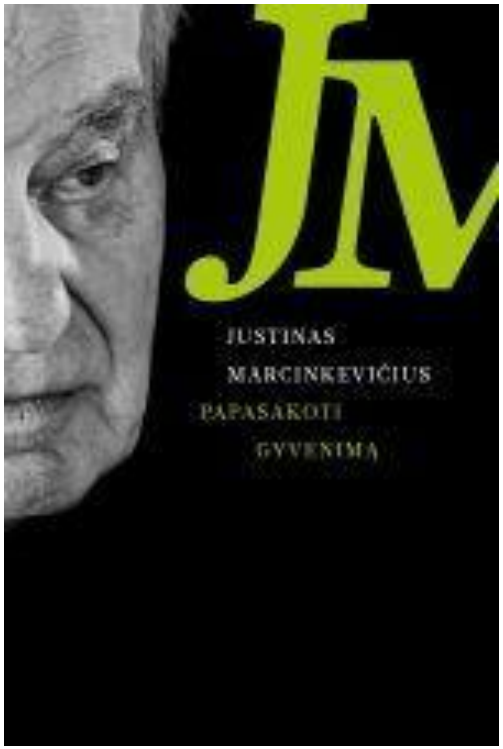

„Jeigu žemė laiminga, laimingas ir žmogus“

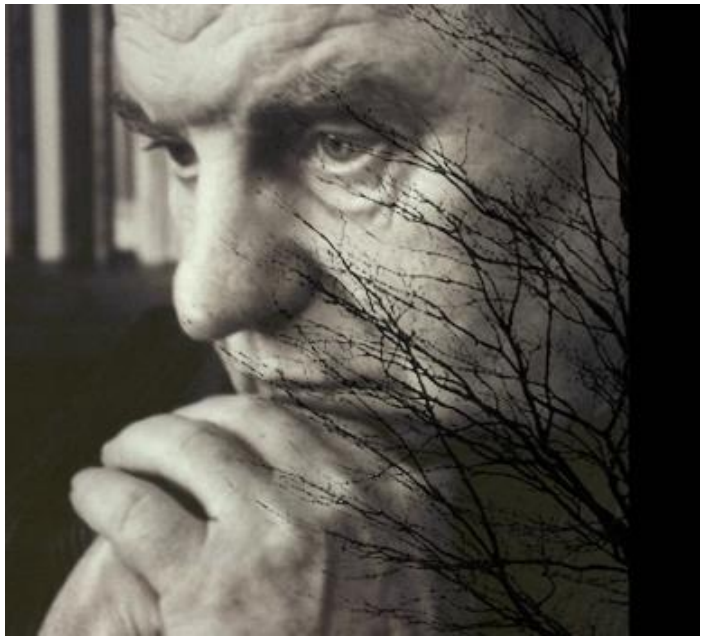

„Jūs keliaujate per Lietuvą, versdami knygos lapus, stabteldami prie kokios nors pakelės koplytėlės, nuo piliakalnio, lyg iš paukščio skrydžio, apžvelgdami upės vingį, pievų žydėjimą, jūs girdite gilų miško ošimą, o gal net ir vieversio čirenimą, kurį jis paliko šioje, o gal anoje nuotraukoje.

Jūs žiūrite į raukšlių išvagotą seno žmogaus veidą ir prisimenate tą arimą pamiškėje.
Žmogus ir žemė čia kaip niekur kitur susiję gyvybiniais ryšiais, žmogus meldžiasi čia daugiau žemei nei dangui“.

Justinas Marcinkevičius

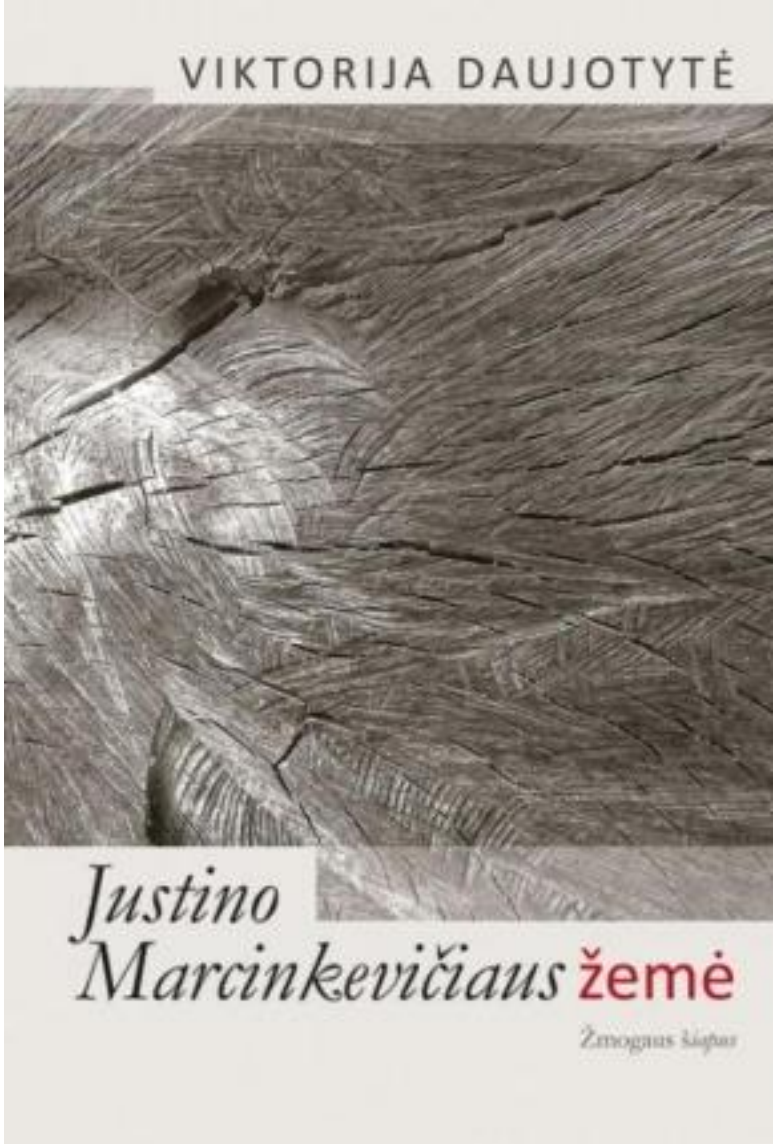

Justinas Marcinkevičius

„ŽEMĖ, kurią iš savo protėvių paveldėjom, yra mūsų. Vadinam ją Lietuva ir norim, kad šis žodis iš pasaulio kalbos, iš jo žemėlapio neišnyktų.
Rašom ir tariam jį kartu su kitais ne mažiau vertais ir garbingais tautų ir valstybių pavadinimais.
Norim, kad ir kiti su pagarba mus ištartų“.

„Narsi čia žemė: iš sukilimo į sukilimą, iš katorgos į katorgą, iš tremties į tremtį ėjo. Kas Sibiro įšale atgulė, kieno kaulus į gimtinę parskraidino, o kas ir pats, sveikatą praradęs, namo iš vergijos sugrįžo.
Graži čia žemė: už kiekvieno kalnelio, už kiekvieno miškelio, už kiekvieno ežero ežerėlio ta pati ir vis kita. Kaip mūsų liaudies daina: rodos, už Nemuno kitaip dainuojama, tačiau to paties ilgesio ir graudulio pilna“.

„Skaudi čia žemė: kiekviena žolelė iš kraujo lašo, iš ašaros dygsta.
Darbšti čia žemė: smėlio kalnelyje ir duoną, ir kapą su kryžiumi išaugina“.